

УДК 37(092)

Зайченко Н. І.

д. пед. наук, професор, професор кафедри
соціальної роботи та освітніх і педагогічних наук
Національний університет "Чернігівський колегіум" імені Т. Г. Шевченка

КАТЕГОРІЯ "МЕТА ВИХОВАННЯ" У ПЕДАГОГІЧНІЙ КОНЦЕПЦІЇ ЛОРЕНСО ЛУЗУРІАГІ "АРГЕНТИНСЬКОГО" ПЕРІОДУ

В "аргентинський" період освітянської діяльності визначний іспанський педагог Лоренсо Лузуріага (Lorenzo Luzuriaga Medina) (29.10.1889, Вальдепеньяс, провінція Сьюдад-Реаль – 23.12.1959, Буенос-Айрес) видав низку значимих фундаментальних праць із педагогіки. У книзі "Педагогіка" (Буенос-Айрес, 1950), присвяченій пам'яті дружини Марії-Луїси Наварро (María Luisa Navarro Margati de Luzuriaga) (24.05.1885, Марселла – 9.12.1948, Буенос-Айрес), званої в іспаномовному світі педагогині, він здійснював системний аналіз основних категорій педагогіки. Вихідною позицією педагогічної концепції Лоренсо Лузуріаги було розуміння виховання як явища об'єктивного, себто як "реальності індивідуального та суспільного людського життя, що виявляється у різних формах" [1, с. 35].

Висвітлюючи питання про мету виховання, педагог стверджував, що мають бути враховані два її аспекти: трансцендентний та іманентний. Перший аспект передбачає виведення мети виховання за межі людини, пошук її у Богові, істині, справедливості або у чомусь іншому поза індивідуумом; другий аспект – навпаки, дозволяє віднайдення мети виховання тільки "всередині" людини – у свідомості, духовному розвитку, життєвому досвіді особистості.

Наголошував Лоренсо Лузуріага й на тому, що неможливо сформулювати єдину, універсальну мету виховання, оскільки вона змінюється в історичному поступі людства [1, с. 115].

У педагогічній концепції Лоренсо Лузуріаги мета виховання поставала у п'ятьох вимірах: політичному, суспільному, культурному, особистісному та вітальному. Мета виховання у політичному вимірі пов'язана з народним життям та державним укладом. Педагог зауважував: "Політична мета виховання найпершим чином була сформульована у вченнях Платона та Аристотеля. Платон розглядав виховання як підвалину існування своєї ідеальної держави та наділяв її функцією просвітництва добрих громадян та передусім мудрих керівників народної справи. Виховання розумілося ним важливішим за закони та ті ж уряди" [1, с. 116].

На погляд Лоренсо Лузуріаги, у подальшому "політична мета виховання в історії зникає" [1, с. 117], але вже у XVIII столітті – вона відновлюється у королівствах "просвітницького абсолютизму" й особливо з Французькою революцією, а у XIX столітті – значно посилюється. Політична мета виховання залежить від панівної політичної чи партійної сили; у консерваторів і лібералів, реакціонерів і революціонерів, демократів і соціалістів політична мета виховання визначатиметься по-різному [1, с. 118].

За твердженням Лоренсо Лузуріаги, до Генріха Песталоцці мета виховання у суспільному вимірі не означалася, проте найвиразніше вона окреслювалася фундаторами соціальної педагогіки на межі XIX – XX століть. Наприклад, німецький

педагог Пауль Барт розглядав спільноту як умову індивідуальності, а виховання – виключно як "духовне відтворення суспільства" [1, с. 120].

У культурному вимірі означення мети виховання є найбільш очевидним, адже "виховання є об'єктивним аспектом культури", за висловом Лоренсо Лузуріаги [1, с. 121].

Педагог доводив, що культура є найважливішою підвалиною виховання прийдешніх поколінь, оскільки вона задає смисли та духовні орієнтири вихованню. Культурна мета виховання, на думку Лоренсо Лузуріаги, полягає у тому, щоби ввести людину у світ культури. Проте досягатиметься ця мета лише тоді, коли людина стане живим носієм духовно-культурних цінностей, коли її діяльність здійснюватиметься на культурній основі.

В особистісному вимірі – виховання передбачає конкретний результат – перетворення індивіда на особистість, тобто істоту духовну. Визнання цінності особистості як найвищої цілі в історії педагогіки, за твердженням Лоренсо Лузуріаги, першими почали захищати французькі просвітителі. "Від Руссо дитина починала розумітися як істота, наділена власним життям, котру необхідно розвивати, а не приносити в жертву", – зауважував педагог [1, с. 124].

Метавиховання в особистісному вимірі передбачає максимальне розвинення людських здібностей. Разом із тим, підкреслював педагог, не можна відхилятися у вихованні у бік крайнього індивідуалізму; індивідуальну та суспільну цілі виховання необхідно розглядати в гармонії.

На переконання Лоренсо Лузуріаги, у вітальному вимірі мета виховання може бути окреслена, виходячи з того, що виховання має охоплювати життя людини всеціло, сприяти життєвому розвитку людини як індивідуальності, унікальності. Видатний бельгійський педагог-реформатор Овідій Декролі указував: "Мета виховання – це життєвий розвиток, оскільки доля будь-якого єства – передовсім жити" [1, с. 126].

Список літератури

1. Luzuriaga L. Pedagogia. Decimoquinta edicion. Buenos Aires: Ed. Losada S. A., 1981. 331 p.

УДК 94(477)«10»(092 Ярослав Мудрий)

Марчук С. С.

к. пед. н.,

завідувач кафедри загальної педагогіки,

психології та методики початкової освіти,

КЗВО "Луцький педагогічний коледж" Волинської обласної ради

КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ ЯРОСЛАВА МУДРОГО

Дослідники обґрунтовують, що Ярослав Мудрий створив повноцінну Руську державу як середньовічну імперію на теренах Східної Європи. Саме за його часів остаточно утвердилося християнство на руських землях, була створена Київська митрополія, інтенсивно розвивалася освіта й книжність, здійснювалася грандіозна розбудова Києва як столичного міста [1-4].

Ярослав Мудрий (978–1054) – один із найвидатніших правителів Давньої Русі, який відіграв ключову роль у зміцненні держави та її культурному розвитку. Після тривалої боротьби за владу він зумів об'єднати руські землі та зробити Київ одним